

Mitä on rasismi?

Aamunavaus yläkouluihin

Kesto noin 5 min

Huomenta kaikille. Olen (oma nimi) ja pidän teille aamunavauksen tänään rasismista. Rasismi on varmasti monelle sanana tuttu, mutta mitä se oikeastaan tarkoittaa?

Rasismi syntyi 1500-luvulla, kun valkoiset länsimaalaiset halusivat oikeuttaa valloittamiensa siirtomaiden luonnonvarojen ja väestön riistämisen. He jaottelivat ihmiset erilaisten ominaisuuksien, kuten ihonvärin mukaan ja keksivät valheellisen teorian, että valkoiset ihmiset ovat parempia ja kehittyneempiä kuin muut. Ja että sillä verukkeella valkoiset saisivat kohdella muita epäoikeudenmukaisesti ja hyötyä siitä itse. Tätä valheellista teoriaa kerrottiin niin kauan, että osa ihmisistä uskoo siihen edelleen. Sitä kutsutaan rasismiksi. Se vaikuttaa meihin maailman epäoikeudenmukaisina rakenteina ja ennakkoluuloina, joita toistamme usein tiedostamattamme.

Toinen valheellinen uskomus on se, että Suomessa olisi aina ollut vain yksi kansa, yksi kieli ja yksi uskonto. Suomi on aina ollut monikulttuurinen maa ja täällä on aina asunut erilaisia vähemmistökansoja, kuten saamelaisia, tataareja ja romaneja. Suomeen on syntynyt ajan saatossa myös uudempiä vähemmistöryhmiä, kuten afrosuomalaiset. Sekä vanhat että uudet vähemmistöryhmät nähdään usein jonkin muun kulttuurin tai maan edustajina kuin Suomen. Usein heihin myös liitetään esimerkiksi ihonvärin tai oletetun etnisen taustan takia oletuksia, stereotyyppioita ja ennakkoluuloja. Nämä keksityt ominaisuudet juontavat juurensa peloista, vitseistä tai vanhoista uskomuksista, eivätkä ne pidä paikkaansa.

Monella meistä Suomessa asuvista ja suomalaisista on sukujuuria maan rajojen ulkopuolelta. Osalla juuret näkyvät esimerkiksi ihonvärissä tai puhutussa kielessä. Osalla juuret eivät ole näkyvillä lainkaan. Ihmisen ulkonäön perusteella ei voi päätellä millainen hän on, mitä hän tietää, mistä hän tykkää tai edes missä hän on syntynyt.

Jokaisella on oikeus olla oma itsensä ja omalla tavallaan suomalainen. Muiden ihmisten hyväinkin tarkoittavat kommentit ja kysymykset alkuperästä voivat loukata ja aiheuttaa tunteen, ettei kuulu tänne.

Yhteiset Lapsemme

Yhteiset Lapsemme ry:n on valtakunnallinen lastenoikeusjärjestö. Yhdistyksen toiminnalla edistetään moninaisuutta ja yhdenvertaisuutta sekä torjutaan rasismia. Kaikessa toiminnassa huomion keskiössä ovat lapsen oikeudet, lasten ja nuorten osallisuus ja globaali vastuu.

Jokaisella on myös oikeus tuntea ylpeyttä juuristaan, olivatpa ne pelkästään Suomesta tai sen vähemmistökansasta, muualta maailmasta tai vaikkapa useammasta kulttuurista. Kaikissa kulttuureissa on hyviä ja rikastuttavia puolia, eikä yksikään ole muita parempi. Eri kulttuurit saavat myös näkyä ja kuulua, ja jokaisella on oikeus tuoda esiin omaa taustaansa, esimerkiksi pukeutumisellaan tai vaikka kuuntelemalla kotikielistä musiikkia. Jokainen ihminen on kuitenkin omanlaisensa, ja saa itse päättää, kuinka tärkeitä oman perheen tai suvun kulttuurit, kielet tai uskomukset ovat itselle.

Moni koululainen joutuu kokemaan rasismia koulussa. Rasismi voi aiheuttaa kokemuksen, ettei ole arvokas kaveri tai ettei kuulu ryhmään tai ylipäätään Suomeen. Jos kokee koulussa huonommuutta ja häpeää, heikentää se myös oppimista ja onnellisuuden tunnetta. Jokaisella nuorella on oikeus turvalliseen koulunkäyntiin ja yhdenvertaiseen kohteluun.

On tärkeää, että kerrot aina opettajalle tai muulle vastuussa olevalle aikuiselle, jos näet rasistista käytöstä tai kiusaamista. Se voi olla nimittelyä, väkivaltaa tai ulkopuolelle jättämistä. Se voi olla myös toisen oppilaan kotikulttuurin väheksymistä. Erityisen rohkeaa on, jos uskallat osoittaa tukea rasismin uhriksi joutuneelle. Yritä myös olla tekemättä oletuksia toisesta ulkonäön, puheen tai uskonnon perusteella, ja muista, että me kaikki olemme yksilöitä.

Jokainen meistä voi vaikuttaa oman luokan ja koulun ilmapiiriin. Kannustankin jokaista miettimään, mitä itse voi tehdä, että kukaan ei joutuisi kokemaan rasismia. Entä olisitko valmis haastamaan itseäsi ja hankkimaan asiasta lisää tietoa? Tai laajentamaan maailmankuvaasi esimerkiksi eri vähemmistöihin kuuluvien ihmisten taidetta ja kulttuuria kuluttamalla tai seuraamalla somessa vaikka antirasistista työtä tekeviä vaikuttajia?

Toivottavasti aamunavaus antoi sinulle pohdittavaa rasismista ja rohkeutta puuttua siihen. Jos sinulla heräsi aamunavauksesta kysymyksiä tai vaikeita tunteita, niin keskustelethan niistä opettajan, vanhemman tai muun luotettavan aikuisen kanssa. Hyvää koulupäivää kaikille.

Yhteiset Lapsemme

Yhteiset Lapsemme ry:n on valtakunnallinen lastenoikeusjärjestö. Yhdistyksen toiminnalla edistetään moninaisuutta ja yhdenvertaisuutta sekä torjutaan rasismia. Kaikessa toiminnassa huomion keskiössä ovat lapsen oikeudet, lasten ja nuorten osallisuus ja globaali vastuu.